

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: Ανδριάννα Βλάχου

Περιγραφή του Μαθήματος

Η Μαρξιστική Πολιτική Οικονομία αποτελεί μια εναλλακτική κριτική οικονομική προσέγγιση των σύγχρονων οικονομικών φαινομένων. Η Μαρξιστική Οικονομική δεν εξετάζει μόνο πως οι περιορισμένοι πόροι κατανέμονται μεταξύ ανταγωνιστών χρήσεων ή αναγκών, αλλά και πως κατανέμονται μεταξύ ανταγωνιζόμενων τάξεων και ατόμων. Στο μάθημα αυτό θα εξετασθούν οι βασικές έννοιες της Μαρξιστικής Θεωρίας όπως αναπτύχθηκαν από τον ίδιο τον Marx αλλά και τους κλασσικούς και τους σύγχρονους μαρξιστές. Κατ' αρχήν, θα εξετασθούν οι φιλοσοφικές βάσεις της Μαρξιστικής οικονομικής θεωρίας καθώς και η μεθοδολογία της. Το άτομο, οι προτιμήσεις του και η κατανομή των πόρων μεταξύ των ατόμων ερμηνεύονται στα πλαίσια του ιστορικού υλισμού. Στη συνέχεια, θα αναπτυχθεί η εργασιακή θεωρία της αξίας, η θεωρία του χρήματος και ο προσδιορισμός των τιμών. Ακολουθεί η θεωρία του κεφαλαίου και της υπεραξίας που στόχο έχει να ερμηνεύσει το κέρδος και τη συσσώρευση του κεφαλαίου στον καπιταλισμό. Θα αναλυθεί επίσης ο σχηματισμός του γενικού ποσοστού κέρδους και των τιμών παραγωγής στη βάση του καπιταλιστικού ανταγωνισμού. Θα εξετασθούν η αναπαραγωγή του κεφαλαίου (απλή και διευρυμένη) και οι συναφείς συνθήκες ισορροπίας του καπιταλιστικού συστήματος. Θα αναλυθεί η διανομή της υπεραξίας και η σχέση της με την ιδιοποίηση της υπεραξίας. Θα ερμηνευθεί η τεχνολογική μεταβολή και τα αποτελέσματά της ως προς την παραγωγικότητα και την ανεργία. Τέλος, θα εξετασθούν οι μαρξιστικές θεωρίες για τη συσσώρευση και την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους, με αναφορές στην δημιουργία προϋποθέσεων για την εκδήλωση οικονομικών κρίσεων. Η εξέταση όλων των παραπάνω θεμάτων θα γίνει με αντιδιαστολή της Μαρξιστικής Ανάλυσης με τη Νεοκλασική Ανάλυση και επίσης θα γίνει αναφορά σε κοινά στοιχεία της Μαρξιστικής Οικονομικής με άλλες κριτικές προσεγγίσεις.

Η ύλη του μαθήματος κατά θέμα έχει ως εξής:

1. *Εισαγωγή*
2. *Η Μέθοδος της Μαρξιστικής Θεωρίας*
3. *Προ-καπιταλιστικοί Τρόποι Παραγωγής*
4. *Γενικά Χαρακτηριστικά του Καπιταλισμού*
5. *Θεωρία Αξίας*
6. *Θεωρία Υπεραξίας*
7. *Το Χρήμα και οι Λειτουργίες του.*
8. *Κεφάλαιο, Κέρδος και Εξίσωση του Ποσοστού Κέρδους*
9. *Αναπαραγωγή του Κεφαλαίου (Απλή, Διευρυνόμενη) και Συνθήκες Ισορροπίας*

10. Το Πρόβλημα του Μετασχηματισμού των Αξιών σε Τιμές
11. Έγγειος Πρόσοδος
12. Τεχνολογική Μεταβολή, Παραγωγή Υπεραξίας και Συνσώρευση
13. Πτωτική Τάση του Ποσοστού Κέρδους

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Πρώτο σύγγραμμα:

- A. Βλάχου (Επιμέλεια), *Πολιτική Οικονομία του Καπιταλισμού*, Εκδόσεις Κριτική, 2009.
- A. Βλάχου, *Μαρξιστική Οικονομική Ι*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2011.

2. Εναλλακτικό σύγγραμμα:

- J. Gouvenneur, *Ανακαλύπτοντας την Οικονομία*, Εκδόσεις Τυποθήτω-Γ. Δαρδανός, 1999.
- A. Βλάχου, *Μαρξιστική Οικονομική Ι*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2011.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Κλασσικά Κείμενα

- K. Marx, F. Engels, *Η Γερμανική Ιδεολογία*, Τόμος Α, Β, Gutenberg, 1997.
- Engels, F. *Αντι-Ντίρινγκ*, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, 2006.
- K. Marx, *Κεφάλαιο*, Τόμοι Ι,ΙΙ,ΙΙΙ, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή.
- K. Marx, *Θεωρίες για την Υπεραξία*, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, 1984.
- K. Marx, *Selected Correspondence*, Progress Publishers.
- K. Marx, *Grundrisse*, Στοχαστής 1989.
- K. Marx, *Για την Αξία*, Εκδόσεις Κριτική, 1989.
- K. Marx, *Μισθός, Τιμή και Κέρδος*, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, 1985.
- K. Marx, *Μαργκινάλια στο "Εγχειρίδιο της Πολιτικής Οικονομίας του A. Wagner"*, Εκδόσεις Κριτική 1993.
- K. Marx, *Προκαπιταλιστικοί Οικονομικοί Σχηματισμοί*, Κάλβος 1964.

K. Marx, F. Engels, *Το Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος*, Εκδόσεις: Σύγχρονη Εποχή, Ερατώ, Νεφέλη.

K. Marx, F. Engels, *Κείμενα για την Οικονομική Κρίση*, Σύγχρονη Εποχή, 2011.

B. Σύγχρονη Βιβλιογραφία

Λιανός, Θ., *Μαρξιστική Οικονομική Θεωρία*, Εκδόσεις Μπένου, 1997.

ΕΕΠΟ, Α. Βλάχου, Ν. Θεοχαράκης, Δ. Μυλωνάκης (Επιμέλεια), *Οικονομική Κρίση και Ελλάδα*, Gutenberg, 2011.

Βλάχου, Α. (Επιμέλεια), *Σύγχρονη Οικονομική Θεωρία: Ριζοσπαστικές Κριτικές του Νεοφιλελευθερισμού*, Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός, 1999.

Βλάχου, Α. (επιμέλεια), *Φύση, Κεφάλαιο και Κοινωνία*, Αθήνα: Κριτική, 2007.

Σταμάτης, Γ., *Κείμενα Οικονομικής Θεωρίας και Πολιτικής*, Τόμος 1^{ος}, Κριτική, 1991.

Σταμάτης, Γ., *Εισαγωγή στην πολιτική Οικονομία*, Ελληνικά Γράμματα, 1997.

Harnecker, Marta, *Βασικές Έννοιες του Ιστορικού Υλισμού*, Παπαζήση, 1976.

Rubin, I.I., *Essays on Marx's Theory of Value*, Black and Red, 1972.

Rosdolsky, R., *The Making of Marx's Capital*, Pluto Press, 1977.

Sweezy, P., *Η θεωρία της Καπιταλιστικής Ανάπτυξης*, Εκδόσεις Gutenberg.

Althusser, L. and E. Balibar, *Reading Capital*, Francois Masrepe, 1968.

Harvey, D., *The limits to Capital*, The University of Chicago Press, 1982.

Fine, B., και A. Saad-Filho, *Marx's 'Capital'* (5^η έκδοση), Pluto Press, 2004.

Fine, B., *Τι είναι το "Κεφάλαιο του Μαρξ"*, Γλάρος 1976.

Fine, B. και L. Harris, *Ξαναδιαβάζοντας το Κεφάλαιο*, Gutenberg 1986.

Foley, D., *Understanding Capital*, Harvard University Press, 1986.

Resnick, St., και R. Wolff, *Knowledge and Class*, The University of Chicago Press, 1987.

Wolff, R.D. και St. A. Resnick, *Economics: Marxian versus Neoclassical*, The Johns Hopkins University Press, 1987.

Carchedi, G., *Frontiers of Political Economy*, Verso, 1991.

Mandel, E., *Marxist Economic Theory*, Monthly Review Press, 1971.

Weeks, J., *Capital and Exploitation*, Princeton University Press, 1981.

Catephores, G., *An Introduction to Marxist Economics*, New York University Press, 1989.

Morishima, M., *Marx's Economics*, Cambridge University Press, 1973.

Saad-Filho, A., *The Value of Marx*, Routledge, 2002.

- Σταμάτης, Γ., *Προβλήματα Μαρξιστικής Οικονομικής Θεωρίας*, Οδυσσέας, 1986.
- Μανιάτης, Θ., Π. Τσαλίκη και Λ. Τσουλφίδης, *Ζητήματα Πολιτικής Οικονομίας: Η Περίπτωση της Ελλάδας*, Αθήνα: Ίδρυμα Σ. Καραγιώργα, 1999.
- Green, F. και P. Nore, *Τα Οικονομικά χωρίς Προσωπείο: Η Ριζοσπαστική Κριτική των Δογμάτων της Κλασσικής και Νεοκλασσικής Θεωρίας*, Κάλβος, 1980.
- Bowles, S. και R. Edwards, *Κατανοώντας τον Καπιταλισμό*, Gutenberg, 1995.
- Barker, D. και S. Feiner, *Η απελευθέρωση της Οικονομικής Επιστήμης: Η γυναικεία ματιά για την οικογένεια, την εργασία και την παγκοσμιοποίηση*, Κέρκυρα-economia, 2009.
- Χάρβεϊ, Ντ. *Νεοφιλελευθερισμός: Ιστορία και παρόν*, Καστανιώτης, 2007.
- Beaud, M., *Η Ιστορία του Καπιταλισμού από το 1500 μέχρι το 2000*, Ηλέκτρα, 2008.
- Μπρέννερ, Ρ. *Ότι είναι καλό για την Goldman Sachs είναι καλό και για τις ΗΠΑ: Οι Ρίζες της Σημερινής Κρίσης*, Εργατική Πάλη 2011.
- Harman, C., *Καπιταλισμός Ζόμπι: Η Παγκόσμια Καπιταλιστική Κρίση και η Επικαιρότητα του Μαρξ*, Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο 2011.